

DEN ALERDINCK

Plan voor Inrichting

Dr. L. H. Albers
augustus 1991

INRICHTINGSPLAN VOOR DEN ALERDINCK

INHOUD

Samenvatting historie	3
Huidige situatie	3
<u>Planvorming</u>	
Doelstelling	3
Enkele algemene opmerkingen	4
<u>Detaillering naar vakken</u>	
Vak 1: Boomgaard	4
Voorplein	5
Zichtlaan	5
Perk naast zichtlaan	6
Strook rond Paardenwei binnen slingervijver	6
Alerdinckweg	7
Beukenbos ten westen van Alerdinckweg	7
Wal en bosstrook ten noorden van Zuthemerweg	8
Vak 2: Koningslaan	8
Boerderijlaan	8
Rhododendron-landpunt tegenover het huis	9
Engels gewas	9
Vak 3: De kapel en dennengroep	9
Douglasbos	10
Oude weg	10
Lindenbos	10
Het lange land	10
Westpunt van het terrein	10
Vak 5: De Koepelbelt en omgeving	11
Vak 6: Eikenlaan en berkebosje	12
Noordoostpunt	12
Het grote schiereiland	12
Noordrand	13
Goudviskom, zonneweitje, privé-tuin	13
Vak 7: De "Kromme allee" met berceau en "Blomperk"	14

Samenvatting historie

Het grachten en lanenstelsel rond Den Alerdinck werd gemaakt omstreeks 1680; het Engelse Werk met de vijverpartij ten westen van het huis werd aangelegd tussen 1789 en 1807 op grond die tot dan toe hoofdzakelijk bestond uit bouwland.

Voor een uitvoerige beschrijving van de historische ontwikkeling zie, L.H. Albers, "Den Alerdinck in de loop der tijden", typescript, januari 1991.

Huidige situatie

Het gebied bestaat globaal uit twee delen:

- het park rond de vijverpartijen, de berceau en zichtlaan door de weilanden, de Alerdinckweg;
- produktiebos, dat men tot park-natuurgebied kan omvormen.

Beuk en eik zijn de belangrijkste soorten waaruit het park is opgebouwd. Zij staan in kleine groepjes naast of ook door elkaar - NB vroeger nooit vaksgewijs. Er zijn eike- en beukelanen. Er zijn ook gedeelten van lanen beplant met beide boomsoorten. Daar tussendoor is als accentuering gebruik gemaakt van andere boomsoorten als kastanje, bijzondere soorten esdoorn, acacia (robinia pseudoacacia), een enkele rode beuk, larix, spar, taxus in groepen. Op de Alerdinck komen op diverse opvallende plaatsen rond het huis tulpenbomen (Liriodendron) voor. Uit de archiefstukken van 1868 van de Openbare Verkoop van Boomen blijkt dat de situatie toen vergelijkbaar was. Alleen populieren, toen sporadisch genoemd, voorkomend in het Engelse werk, ontbreken nu geheel in het park. De populieren die nu in de noord en oost rand staan moeten we beschouwen als een vorm van bosbouw, niet behorend tot de parkaanleg. Gedeelten met linden zijn er ook niet meer. Alleen de Alerdinckweg is een schitterende lindelaan. Acacia's kwamen vrij veel voor, evenals nu.

Sedert ca.1950 is men begonnen het park overwegend bosbouwkundig te beheren. De architectonische aanleg had daaronder te lijden. Hele vakken werden beplant met één houtsoort, namelijk of larix, of douglas of fijnspar. Vooral de vakken met douglas en fijnspar zijn esthetisch lelijk in het park en hebben zeer weinig natuurwaarden.

De huidige situatie van het park geeft in combinatie met de gegevens uit archieven voldoende houvast om het park in historische zin te kunnen herstellen.

PLANVORMING

Doelstelling

1. In stand houden en herstellen van de historische aanleg van het park.
2. Dit op een wijze die ruimte biedt aan natuurontwikkeling.

Enkele algemene opmerkingen

Acacia is een houtsoort die als accent en dus niet perceelsgevijs moet worden aangeplant.

Tamme kastanjes komen in het park alleen voor bij de bijgebouwen. Kunnen ook elders worden aangeplant.

Populier kan evenals vroeger met een enkel exemplaar in het Engelse werk worden geplant.

Linden staan er erg weinig; historisch verantwoord is het ze als solitair te planten, maar ook in lanen of in groepen. Een linde of andere soort kan ook uitkronen boven een stuk hakhout.

Ter illustratie hoe men vroeger de beplanting van een park maakte een kort stukje uit een brief uit 1789 door de Amsterdamse architect Otten Husly. De brief beschrijft het plan voor Windesheim, dat niet ver van de Alerdinck ligt.

"De Bosquetten ter weerzijde van den Slinger Vijver moeten van Elzen, Eiken, en ander hakhout zijn, waar in het bijzonder geobserveert moet worden het verschil van groen en derzelver kleur, ieder Bosquet moet dus van verschillend hout zijn dat daar 't best wil groeyen. Haagen komen er geheel niet te pas, en in de Bosquetten worden differente opgaande boomen hier en daar gezet als Larix, Populieren, Dennen, enz. op stam."

Ook op de Alerdinck kwamen diverse 'bosquetten' d.w.z. lage bosjes voor, al dan niet omsloten door er bovenuit kronende lanen. Nu vindt men er nog bosjes van overwegend, berk, beuk, haagbeuk, eik of een groepje naaldhout.

DETAILLERING NAAR VAKKEN

Het onderstaande geeft van de meest saillante plekken een beschrijving hoe het vroeger was (*historie*), hoe het moet worden (*doel*) en hoe dat beeld te bereiken (*uitvoering*). De beschrijving geeft uitleg bij het -ingekleurde- ontwerp, blad 2.

Nummers van vakken en afdelingen zijn conform het *Beheersplan 1992-1996*, opgesteld door Ingenieursbureau Eelerwoude, dat onderstaande maatregelen in het formele beheersplan heeft verwerkt.

Bij een aantal maatregelen is vermeld op welke termijn uitvoering wenselijk is.

Urgentieklassie (UK)

a. Uitvoering meest urgent 1991-92

b. Uitvoering gewenst in 1993-94

c. Uitvoering gewenst in '95-96

d. Uitvoering op lange termijn gedacht, wanneer zich de gelegenheid daartoe voordoet.

Vak 1

1b

De Boomgaard*historie*

Dit oudste deel van het landgoed werd ca 1680 waarschijnlijk in tweeën verdeeld door een sloot in aansluiting op de gracht om

het huis. In de boomgaard kan men de vierkante vormen uit de vroegste tijd van de Alerdinck nog het duidelijkst ervaren.

Uitvoering

Voorstel is om de boomgaard aanvullend te beplanten met fruitbomen. De noordoosthoek kan benut worden voor frambozen en bessen en indien gewenst als moestuin worden gebruikt. Erachter komen walnoten. De tennisbaan kan gecamoufleerd worden door lei-fruit. Onder een boog van leiperen loopt men de boomgaard in.

1a2

Voorplein

Het voorplein was omstreeks 1900 aangelegd met een groot ovale grasveld waarin asymmetrisch een groep rhododendron. Voor het bouwhuis stonden linden.

Het lijkt niet wenselijk om de (door nieuwe vijverarm en hekken) inmiddels ontstane symmetrie opnieuw te forceren tot asymmetrie.

In het voorplein kan een ovaal perk worden aangelegd met een fontijn in het midden. In elk geval moet iets worden gemaakt dat harmonieert met de centrale zichtlaan in de achtergrond.

Zichtlaan (Zie aparte ontwerptekening)

Historie

Deze laan in de as van het huis gaf zicht op de boerderij van Groot Alerdinck. Waarschijnlijk is hij aangelegd in de eerste helft van de 18de eeuw. Hij staat aangegeven op de kaart van 1783. In de legger bij de kadastrale Minuutplan (1818) wordt hij 'plaisierlaan' genoemd, om aan te geven dat hij deel uitmaakt van de parkaanleg. Na het midden van de 19de eeuw is de laan grotendeels gehakt, met hakhout ingeplant en de weg er naast gelegd. Een halve cirkel van opgaande eiken zorgde voor de in de landschapsstijl noodzakelijke slinger. Restanten van de laan werden ingelijfd in de onregelmatige vormen van het landschapspark. Het was toen de bedoeling om schuin over het weiland en bouwland te kijken die links en rechts van de laan lagen. In de voormalige laan staan nog zeer waardevolle eiken.

Doel

Nu het schuine uitzicht over het bouwland verhinderd is door het gebouw van de Stichting, werkt een laan in de as van het huis niet concurrerend meer ten opzichte van die schuine zichtlijnen en is het esthetisch juist gewenst dit historische element weer in te voeren. Het is de bedoeling dat de zichtas wordt hersteld terwijl men al wandelende toch ook de landschappelijke aanleg blijft ervaren. Deze dubbelzinnigheid is in het verleden ontstaan en kan bij herstel behouden blijven.

Uitvoering

Laan vanaf de Alerdinck voorzichtig steeds verder open kappen, d.w.z. larix kappen en verderop beuken en douglas. De bestaande rijweg handhaven en een wandel- en ruiterspad door de zichtas laten ontstaan door gebruik. Eiken worden regelmatig ingeplant, maar niet over de volle lengte van de 'laan'. Een reeds aanwezig halfrond pad beplant met oude eiken zal in de toekomst het landschappelijke beeld vertegenwoordigen, evenals een enkele berk, vrijstaande eik, een aan te planten groep linden en het beukenbos op het eind. De jonge beuken die aan de zuidkant

langs het halfronde pad staan dienen ook gekapt te worden, omdat zij de waardevoller eiken overschaduwden. Herstel van het zicht op de boerderij is niet goed mogelijk omdat het oude beukenbos in de as ligt. Bovendien is het huidige beeld van de boerderij nogal rommelig.

Perk naast zichtlaan

Historie

Totdat de bebouwing in het weiland ontstond, had men zicht over dit weiland tussen de eiken langs de Alerdinck weg door. Het gebouw werd aanvankelijk aan het gezicht onttrokken door populieren. De populieren werden zo hoog dat de onderbegroeiing verdween en men dus toch weer tegen het gebouw aankeek. De populieren zijn in 1990 gekapt en het perceeltje is beplant met dennen, sparren en rhodo's.

Doel

Een rand die het zicht op het gebouw ontnemt en past in het park.

Uitvoering

Rhododendrons achter de rij eiken op de voorgrond. Uitvallende eiken niet inboeten.

Planten: 3 kastanjes, 2 witte 1 rode daartussen, welke op termijn de sparren en dennen zullen gaan vervangen. De dan uitgegroeide rhodo's zorgen voor een dichte rand aan de onderkant.

Vak 1

Strook rond de paardenwei binnen de slingervijver

Historie

Dwars door dit weiland lag ooit een sloot, grens van de tuin uit ca 1680. Daarlangs liep ook de hoofdweg, tevens de grens tussen de gemeenten Heino en Zwollerkerspel, zichtbaar in de kadasterkaarten van 1812 en 1818. Niets van die sloot en weg is nog te vinden. Zij werden weggewerkt in de landschappelijke aanleg van omstreeks 1800. In 1977 is hier een nieuwe woning gebouwd met een tuin en haag eromheen. Daardoor is het beeld van het park aanzienlijk versmald.

Doel De landschappelijke aanleg herstellen. Waar nodig met de vormen van de vroege landschapsstijl een nieuwe situatie creëren.

Uitvoering

1e: Groep fijnsparren tussen huis en slootkant vellen. Inplanten met diverse soorten coniferen als siergroep en afscherming van het huis.

1g8: Aan het einde van de 'paardenwei' eiken planten op de plaats waar eiken zijn weggevallen. Er is gekozen voor de vorm van een hoefijzer om de grootste diepte te verkrijgen.

1h: Circa 1874 wordt vermeld dat populieren en een "Wellingtonia" in het Engelse Werk van de Nieuwe Hof stonden. Voor (Italiaanse) populieren heb ik nog geen geschikte plek gevonden op deze hoge, droge grond. De Wellingtonia wordt tegenwoordig een Mammoetboom (Sequoiadendron giganteum) genoemd. Iedere zichzelf respecterende buitenplaats had in de 19de eeuw zo'n boom, die nu vaak hoog boven het bos uitsteekt.

In dit deel van het park was ook een "cederbosch". Dat kan op termijn (UK d) het larixvak 1h vervangen.

Tussen huis en brug ligt een heuveltje met oude eiken. De beplanting iets dichters naar het huis toe halen, terwijl de westelijke vijverrand vrij blijft voor het doorzicht op de brug. Daartoe 2 acacia's samen in één plantgat zetten. Deze wijze van planten was in de 19de eeuw heel gebruikelijk bij bomen op markante plekken. Op Den Alerdinck heb ik er echter geen voorbeeld van waargenomen, wellicht omdat het park een vroeg landschapspark is. Hier de stinseflora onder de bomen uitbreiden: Maagdenpalm, Lelietjes der Dalen, bolgewasjes.

Vak 1, L3-5
Alerdinckweg

Historie

Deze weg dateert mogelijk reeds van voor 1680. De linden langs deze weg werden omstreeks 1900 geplant door C.W. van Dedem. Het noordelijke deel was reeds eerder beplant met eiken. De westzijde heeft een dubbele rij bomen waar een wandelpad tussendoor loopt.

Doel

Herstel van de linden-eikenlaan met wandelpad.

Uitvoering

Herinplant eiken en tracering van het wandelpad.

Linden voldoende vrijstellen, d.w.z. enkele jonge beuken verwijderen (vak 1g1).

Vak 1, g1

Strook beukenbos ten westen van de Alerdinckweg

Historie

Aangelegd als onderdeel van de landschappelijke aanleg langs de vijverpartij. Het parkkarakter blijkt uit:

1. de vroegere aanwezigheid van een zichtas vanaf het huis naar de berceau;
2. heuveltje langs het water met nu daarop zware beuken, vroeger als groep op heuveltje vrijstaand geplant.
3. aanwezigheid van Lelietjes der Dalen in de buurt van dit heuveltje;
4. aanwezigheid van sierstruiken (meidoorns) langs het zicht van het huis op het weiland;
5. door deze strook liep een wandelpad.

In de jaren 60 is deze strook als beukenbos beplant zonder rekening te houden met deze landschappelijke aanleg.

Doel

Het parkkarakter weer naar voren halen. Doordat hier bijna alleen beuken staan, zal deze strook in de toekomst steeds doorzichtiger worden met enkele grote bomen.

Uitvoering

1g1: beuken dunnen met name in de vroegere zichtas; 4 beuken aan de waterkant kappen, geeft licht op de tuin; 2 beuken onderaan heuveltje kappen. Deze horen hier niet.

1g1: meidoorns langs de waterkant vrijstellen van beuken, zodat het zicht vanaf het huis op het weiland open blijft.

Acacia's langs Zuthemerweg

Vak 1L6, 2e,3h,4k

Wal en bosstrook ten noorden van Zuthemerweg*Historie*

De Zuthemerweg is vermoedelijk aangelegd tussen 1779 en 1797, juist voor de aanleg van het park van de Alerdinck. De oude weg liep namelijk via het huidige terrein (zie Koningslaan en Oude weg).

Het terrein van Den Alerdinck wordt langs de Zuthemerweg afgesloten door een wal, vermoedelijk in 1829 opgeworpen als waterkering. Aan de oostkant staan eiken op deze wal, verderop na de toegangsweg tot de voormalige boerderij, staan er acacia's op de wal. Zowel eiken als acacia's zijn nu van respectabele leeftijd.

Doel

Wal met eiken en acacia's in stand houden als cultuurhistorisch element. Het smalle wandelpad dat vermoedelijk tussen de dubbele rijen eiken en acacia's lag, als zodanig terugbrengen.

Uitvoering

1L6 Herplanten van eiken waar mogelijk (in verband met voldoende licht).

3e,h De acacia's verjongen zich vanzelf met vele stammetjes. Bij uitval van de oude acacia's enkele jonge tot boom begeleiden of aanvullend bijplanten, zodat wandelpad tussen de rijen mogelijk blijft.

Vak 1m bestond uit oud eikehakhout, voordat het in 1983 met eiken werd beplant, op bagger uit de vijver. De eiken groeien slecht.

Vak 2, L1,2

Koningslaan*Historie*

De aan het eiken(hakhout) grenzende eikenlaan is een voortzetting van de eikenlaan naar de Kolkhof. De laan is ca 1960 herplant tot aan de driesprong. Dan leidt hij met twee bochten richting Kettingbrug. Dit stuk was een deel van de vroegere hoofdweg die vlak langs het huis van de Alerdinck liep van Heino naar Laag Zuthem, voordat de Zandsteeg / alias Zuthemer grintweg werd aangelegd.

Voorstel is om deze laan de Koningslaan te noemen.

Doel

Eikenlaan in stand houden tussen Kolkhof en Den Alerdinck.

Uitvoering

UK a 13 eiken inboeten in het rechte stuk + 2 eiken inboeten aan het begin van de kromme laan naar het bruggetje.

UK b De kromme eikenlaan aan de kant van het bruggetje weer met eiken beplanten. Daartoe moeten jonge beuken aan weerszijden worden gekapt.

Vak 2 L4

Boerderijlaan*Historie*

Voor de boerderij langs liep van zuid naar noord een eikenlaan. Deze is redelijk gaaf intact, maar er ontbreekt een tussenstukje.

Uitvoering

UK b Inboeten met laaneiken.

Vak 2 g1Rhododendron(land)punt tegenover het huis*Doel*

Deze hooggelegen punt ligt in de halfschaduw en kan in het voorjaar een kleurige plek worden door het aanplanten van azalea's en rhododendrons van verschillende soorten.

Vak 2 g2Engels gewas*Historie*

Een heuveltje, zichtbaar vanuit het huis, was begroeid met diverse struiken, nu een grotendeels kale plek. Engels gewas is de term die omstreeks 1800 gebruikt werd voor bloeiende heesters.

Doel

Een kleurige heestergroep van historische of inheemse soorten die niet gesnoeid hoeven te worden. Zoeken naar soorten met opeenvolgende bloeiperioden en met bessen.

Uitvoering

Planten van een keuze uit:

- Prunus vulgaris (wit in maart)
 - Prunus autumnalis (roze in maart)
 - Malus Hiberica (Zocher soort 'golden hornet')
 - Sorbus aucuparia (Lijsterbes, wit, zwarte bes)
 - Ligustrum vulgare (Liguster, wit, zwarte bes)
 - Viburnum opulus (Gelderse roos, wit mei, juni, rode bes)
 - Viburnum opulus sterile (Sneeuwbal)
 - Cornus (Zocher: C. folius variegato, Kornoelje)
 - Euonymus Europeus (Kardinaalsmuts)
- In die omgeving wordt tevens een rode kastanje geplant.

Vak 3 fDe Kapel en dennengroep*Historie*

De 'kapel' van geknotte beuken zal gelijktijdig met de bercéau zijn geplant op een walletje dat vermoedelijk een eigendoms-grens markeert. Na rigoureuze snoei in 1983 zijn nu bijna alle stammen dood.

Doel

Herstellen van dit bijzondere element, dat in zijn voorlopig nog saaie omgeving van produktiebos, des te waardevoller is.

Uitvoering

UKa De dode stammen laten staan en er 14 beukenveren tussen planten.

Dennengroep

Op de scheiding van Larix- en douglasbos staat een groepje van 3 oude dennen. Deze moeten worden vrijgezet, mede opdat zij beter zichtbaar zijn.

DouglasbosUitvoering

3f: Door groepenkap en spontane verjonging zal dit donkere bos minder saai worden. Op de T-splitsing worden drie linden geplant en aanwezige acacia's worden vrijgesteld.

Vak 3 L1

Oude wegHistorie

In de as van de boerderij liep vroeger een eikenlaan naar het westen. Dit was vermoedelijk de hoofdweg die op de kaart van 1783 staat getekend. De laan die op een walletje lag, markeerde tevens de eigendomsgrens. Het walletje gaat over in een greppel. Acht zeer oude eiken van de voormalige laan zijn er nog te vinden. Op de rest van de laan werden spar en douglas geplant.

Doel

De herinnering aan deze oude weg en grens in stand houden.

Uitvoering UK b

3L1: herplanten van de eikenlaan, maar deze tevens middels struikgewas ontoegankelijk houden, opdat geen wandelpad ontstaat dat door deze wat grotere betrekkelijk rustige plek zou leiden. In deze omgeving werd het nest van een bosuil aangetroffen.

Lindenbos

3d: Het douglasbos wordt vervangen: de noordkant door linden, de zuidkant door spontane mantel en zoomvegetatie (struikgewas en hoge kruiden). De eikenlaan (2L4) komt hier plaatselijk vrij van het omringende bos.

3e Een beperkte hoeveelheid naaldhout (fijnspar) is in deze omgeving esthetisch aantrekkelijk. Randen dus grotendeels laten staan en in het midden lichtgaten uitkappen. De heuvels met grond en stobben die hier zijn gestort bij de herinplant van de Alerdinckweg (maart 1991) verplaatsen naar vak 4.

3j

Het lange landHistorie

Het lange bouwland lag tegenover de boerderij. Er langs staan eiken, oude beuken, de oudste eiken van het landgoed langs de 'Oude weg'. Met acacia's en een lob Amerikaanse eiken heeft deze omgeving inmiddels meer het karakter van een park dan dat van een bouwland gekregen.

Doel

Het lange land nog verder in het park integreren.

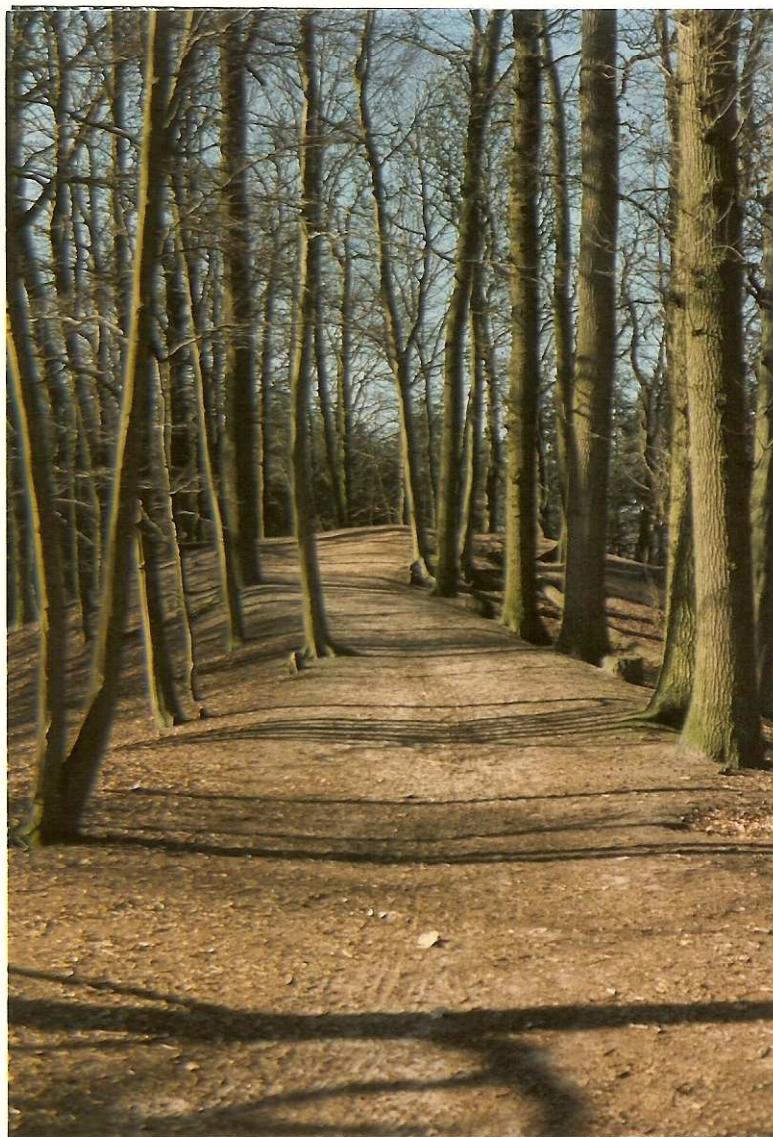
Uitvoering UK a

De saaie rechte noordkant onderbreken door uit de rand 2 Amerikaanse eiken weg te zagen.

Vak 4

De westpunt van het terreinHistorie

Tussen 1818 en 1865 is dit vroegere bouwland tot bos beplant. Cultuurhistorische waarden blijven hier beperkt tot de conti-

Koepelbelt

nuering van de wal langs de Zuthemerweg, beplant met acacia's en een gevarieerde bosrand op de noordgrens met het bouwland.

Doel

Heel vak 4 is bedoeld als rustgebied voor het wild. Cultuur-historische waarden (enkele oude acacia's) hoeven hier niet voor de eeuwigheid gecontinueerd te worden. Gestreefd wordt naar een meer natuurlijke bosontwikkeling.

Uitvoering

In de monocultures van douglas 4e,j en japanse larix 4f zal groepenkap plaats vinden, gevolgd door natuurlijke verjonging. In de zich matig ontwikkelende eikenaanplant 1983 (4h) zullen linden in groepjes worden bijgeplant. Midden in het vak bevinden zich een zandhoop en een stronken\stammenhoop, woonplaatsen voor diverse diersoorten.

Vak 5

De Koepelbelt en omgeving

Historie

Vanuit het huis kan men over water naar de "Koepelbelt" kijken, nu zonder koepel. De overeenkomst met Windesheim wat betreft de situering van de koepelbelt, nl. net naast de hoofdas, is treffend. Alleen de helft is ervan zichtbaar, plus de top. Deze hoogste heuvel werd opgeworpen van het zand dat tijdens het graven van de vijver op een bult werd gekruid. De heuvel wordt voor driekwart omringd door een vijver Twee langzaam omhoog lopende lanen, geflankeerd door eiken (L1,L2), leiden naar de top. Daarop had men vanuit een koepeltje een zeer gevarieerd uitzicht naar alle kanten. Hoe de koepel er ooit uitzag is onbekend. Een ontwerp voor een nieuwe koepel is gemaakt door beeldend kunstenaar Jaap Noordermeer. Hieronder wordt beschreven wat de bezoeker aan de koepel vroeger wellicht ervaarde en in de toekomst weer zal kunnen ervaren bij uitvoering van het plan.

Doel

Het fraaiste zicht was wellicht de blik over de van dit hoge punt gezien bijna ovale kom. Het water is hier op zijn breedst. Daarachter lag dan de driedelige brug, die zich tussen de bomen in het water weerspiegelde. Aanleg van een nieuwe "Zwitserse" brug is zeer gewenst. De zuidrand van de kom wordt omgeven met groepen van oude eiken (5g3). Kijken we richting huis, dan licht de grote vijver op tussen de bomen door. Misschien kan men nog een glimp van het huis opvangen. Dan wordt de blik gevangen door een indrukwekkende groep oude beuken (5g2). De aan te planten beuken daarvoor zullen over 200 jaar wellicht een dergelijk beeld opleveren. Naar het zuiden verdwijnt een pad uit het gezichtsveld. De felle middagzon uit het zuidwesten lukt het soms om door het donkere naaldbos (5a,h) heen te breken. In de dichte plekken waar het bos zich verjongt, kan men de schuilplaatsen van vele verschillende dieren vermoeden. Het beeld naar het westen is vlak onder ons heel aantrekkelijk, want naast de vijver ligt een klein veldje (g6). Met witte bloemen geurende acacia's rijken tot halverwege de heuvel. Achter de bosrand ziet men het open veld schemeren. De zon gaat onder achter de laan in de verte. Zo hadden we bijna nog vergeten om naar het sluisje te kijken.

Zuidvrand van het grote Schiereiland

Aan de noordkant is het dal aan onze voeten bezet met donker glanzend rhododendronblad. In mei, juni is de blik van bovenaf daarop ongeevenaard. En als je dan via een van de eikelanen weer naar beneden gaat, kun je nog tussen deze pracht doorlopen ook. In de bocht van het pad (L3) kijken we even het veld in naar een rij knotwilgen die langs de sloot staan. De boerderij in de verte met zijn grote schuren brengt ons weer terug in de dagelijkse realiteit.

Het pad vervolgend langs de kom, komt men eerst langs een klein open plekje om vervolgens rechtsaf te slaan richting driedelige brug. In het midden daarvan bewonderen we de drie vijverarmen, alle drie verschillend van vorm en oeverbegroeiing. Weer terug naar dezelfde landpunt (5g9) lopen we over een heuveltje met beuken en bemerken dat er een vierde vijverarm(pje) is. De vier geven het beeld van een 'molenwiek' van water.

Vak 6

Eikenlaan en berkebosje

Doel

De wandeling wordt vervolgd via de laan (L4) die leidt over een heuvel met aan de noordkant -links- een berkebosje (6b), een boomsoort die we tot dusver alleen als enkele exemplaren tegenkwamen. Het bosje biedt weer een heel ander beeld dan dat van de inmiddels vertrouwd geworden beuken, eiken, larixen of douglassen. We volgen de oude eikenlaan, die dient te worden aangevuld met jonge eiken (waar mogelijk in verband met voldoende licht). Het plan stelt voor om in de bocht aan het water 2 à 3 jonge moerascypressen te planten. Vanaf deze plek kijken we naar een beeld op een heuveltje aan de overkant van het water, een onbereikbare plek.

6c,d: de noordoostpunt van het bos is het laagst gelegen en dus vochtigste deel. Daarin komen essen voor naast vele andere soorten. Vooral de rand langs het weiland (6d) bevat diverse boomsoorten en verraadt aan de wandelaar langs de Alerdinckweg dat hier niet een 'gewoon' bos, maar een parkbos achter ligt. Dit geïsoleerde stukje biedt tevens schuilgelegenheid aan dieren.

6g3-g7

Het grote schiereiland

Vanaf het schiereiland kan men in de toekomst met een te maken 'pontjesbrug' naar de overkant van de Grote Vijver, d.w.z. een pontje of vlot kan men langs kabels die over de leuning lopen heen en weer trekken. Zo'n pontjesbrug is een bekend fenomeen in een aantal landschapsparken die voor 1800 zijn aangelegd (Velserbeek, Elswout).

Uitvoering

Het centrum van het schiereiland bestaat uit een donkere groep van hulst en taxus (6g5). Deze groep dient te worden aangevuld. Drie metasequoia's worden ervoor gepland door drie dochters Koning. Ervoor aan de zuidoostkant staat een kastanje. Deze bevrijden van jonge beuken, zodat weer een veldje rond de kastanje ontstaat. Een pad leidt over een heuveltje in de

noordpunt die door water wordt omgeven. Daar trekt een beeld de aandacht uit de wijde omgeving.

Cirkel van eiken: 5 eiken bijplanten + 2 eiken langs het pad.

6L2: 4 eiken planten in de eikenlaan. Daartoe een jonge beuk kappen.

Hulst en taxus halverwege een heuveltje bijplanten.

Vak 5,6 Noordrand

Uitvoering

Populieren langs de bosrand kappen

Uitzicht maken op knotwilgen in het weiland.

6w2,6g8

Goudviskom, zonneweitje, privé-tuin

Historie

Dichtbij huis was een lieflijk plekje gedacht, gekenmerkt door de "Goudviskom" en een open veldje waarop men van huis uit zicht had. Het plekje werd omsloten door zware bomen aan de west- en noordkant, waar tevens een heuveltje ligt. Zo werd dit tuingedeelte oorspronkelijk aangelegd in landschappelijke stijl ca 1800 met bijzondere bomen als een rode beuk, kastanje en tulpenboom.

De huidige situatie is chaotisch. De kastanje is in het vijvertje gewaaid, het veldje overgroeid met opslag en bramen. Inmiddels te hoge zilverpopulieren misstaan hier en vele jonge eiken zullen in de toekomst het geheel dat zo zorgvuldig was vormgegeven, tot bos omvormen. De kom is het enige vijvertje dat geïsoleerd ligt, dus relatief voedselarm en schoon water heeft.

Doel

een fraai uitziend rustgebiedje voor mens en dier, indien gewenst als privé-tuin inrichten.

Uitvoering

Voldoende openkappen (esdoorns) dat de oosten en zuiden zon weer op de goudviskom valt (paddenpoel). 2 jonge beuken (zaailingen) kappen om tulpenboom te kunnen herplanten. Eikenrand aan de oostkant op gevarieerde hoogten afzetten. Es vrijstellen.

Pad met de bosmaaier vrijmaken van bramen. Esdoorn kappen.

Afkomend hout in een ril parallel aan de haag leggen.

Elzen langs de oever kappen.

Op plaats van oude eiken staat nu een jong eikebosje. Cirkel van eik maken. Rest (20 a 25) verplanten naar elders.

Tegen de eiken aan: struiken als meidoorn, cornoelje, kardinaalsmuts, gouden regen, sering, het sortiment van Zoicher sr zie bijlage. Een veldje van ruigtekruiden, dat slechts 1 maal per jaar wordt gemaaid, evenals de taluds van de kom. Tussen veldje en de grote vijver ligt een gazon, waarop men uitkijkt vanuit het huis. Aan de rand daarvan kan een paviljoentje worden gezet. Abeel vervangen door magnolia, een boom die niet te groot en ook zonder bloemen sierlijk van vorm is.

Indien gewenst kan dit deel nog verder als tuin worden ingericht.

Vak 7

"De Kromme allee" met berceau en "Blomperk"

Historie

Vermoedelijk gaat het hier om de oudste weg tussen Heino en Laag Zuthem. Toen omstreeks 1800 de Zandsteeg, nu Zuthemerweg geheten, werd aangelegd, verloor dit pad zijn functie als verbindingsweg en werd ingelijfd in de parkaanleg. Halverwege ligt een zogenaamd 'blomperk' (1818), nu begroeid met rhododendrons en een paar taxus'. Het pad leidt achter de rhodo's om naar drie oude beuken, die waarschijnlijk van ca 1800 dateren. Beukenhagen aan weerszijden begeleiden de halve cirkel van het blomperk en leiden terug naar het pad. Het pad is in de 19de eeuw beplant met eiken en beuken die geknot werden, zodat een berceau ontstond. Zij zijn geplant op 35 cm. De berceau is door zijn samenstelling- bestaande uit afwisselend groepjes beuk en groepjes eik - door zijn zware stammen, zijn wijze van knippen en door zijn lengte uniek in Nederland. Toen het snoeien jarenlang was achterwege gelaten, heeft men omstreeks 1983 de hele berceau weer geknot. Vele bomen liepen toen niet meer uit en staan nu begroeid met paddestoelen en vol met hollen tussen de nog levende stammen. Dit maakt dat de berceau bijzonder vogelrijk is en er zeer veel te beleven is. De dikke weliswaar dode bomen zorgen ook voor een continuïteit van het 'laan'effect. Door de berceau wordt zeer veel gewandeld en gefietst, kortom heeft een belangrijke recreatieve functie, waarop reeds in voorgaande beheersplannen is geweest.

Doel

De berceau ook in de toekomst laten voortbestaan als een cultureel, landschappelijk-visueel en ecologisch monument.

Uitvoering

De berceau snoeien waarbij sommige takken over het pad worden geleid. Expert advies vragen over de wijze van snoeien en de cyclus. Na een snoeibeurt de openstaande ruimten inboeten op 70 cm met beuken en eiken. Hiervoor zijn nu (1991) nodig: 40 eikeveren, 25 beukeveren en 18 beukeveren die tot beukehaag rond het 'blomperk' gesnoeid moeten worden. De rhododendron en taxus in het blomperk vrijhouden van ander hout.

De smalle strook grond aan de zuidkant van de berceau voldoende vrij houden van opschietend hout om concurrentie te voorkomen.

De hoofdas naar het westen
is gericht op een Rode beuk;
Dalkruid daar onder.

